

آموزش واژگان فارسی براساس تأثیر استفاده از زبان اول بر آموزش زبان دوم

(مطالعه موردی در مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه بوعلی‌سینا)

مهرداد مشکین‌فام^۱ الهام ایزدی^۲ لیلا هاشمیان^۳ شیوا خاتونی^۴

چکیده

آموزش زبان فارسی همانند دیگر زبان‌های خارجی همواره مشکلاتی را هم در زمینه آموزش و هم در زمینه یادگیری دربرداشته است. در همین راستا، این پژوهش به دنبال بررسی کارآمدی یا ناکارآمدی بهره‌گیری از زبان مادری یا زبان اول در کلاس آموزشی زبان دوم است؛ زیرا در مواردی که مدرس، مسلط به زبان مادری زبان‌آموزان است، استفاده کردن یا استفاده نکردن از زبان مادری در کلاس‌های آموزش زبان فارسی همیشه محل بحث مدرسان و محققان آموزش زبان بوده است. به منظور بررسی این موضوع، بیست و سه زبان‌آموز زبان فارسی در مرکز آموزش زبان فارسی دانشگاه بوعلی‌سینا هم‌دان با ملیت‌های چینی، روسی، بروندیایی و سریلانکایی به عنوان جامعه آماری با روش کاملاً تصادفی انتخاب شدند. برای رسیدن به اهداف تحقیق، پیش‌آزمون برای بررسی همگن بودن این زبان‌آموزان گرفته شد تا از اینکه زبان‌آموزان در یک سطح از زبان فارسی هستند، اطمینان حاصل شود. بعد از دوره آموزشی، پس‌آزمونی از معنای کلمات تدریس شده گرفته شد. نتایج حاصل از مدرسان هم نشان داد، آن‌ها به تأثیر استفاده از زبان اول معتقد نیستند. با استناد به آزمایش و مصاحبه مورد نظر می‌توان به این نتیجه رسید که استفاده از زبان مادری یا اول در کلاس آموزش زبان فارسی برای تدریس واژگان تأثیری بر یادگیری ندارد و مدرسان آموزش زبان فارسی نیز موافق نیستند که از زبان مادری زبان‌آموزان در کلاس درس، استفاده شود. نتایج این مطالعه می‌تواند برای مدرّسان و مراکز آموزش زبان فارسی و همچنین پژوهشگران این حوزه مفید باشد.

کلید واژه‌ها:

زبان مادری، آموزش زبان دوم، آموزش زبان فارسی، آموزش واژگان.

۱. دکترای تخصصی، گروه زبان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه بوعلی‌سینا، همدان.

mehrdadmehskinfam@gmail.com

۲. دکترای تخصصی، گروه زبان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه بوعلی‌سینا، همدان.

۳. دانشیار گروه زبان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه بوعلی‌سینا، همدان.

۴. دانشجوی دکتری دانشگاه آزاد اسلامی.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۱۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۰۹

برقراری ارتباط از طریق زبان یکی از توانایی‌های ذاتی انسان است که به واسطه آن فرد می‌تواند به اهداف مختلفی دست یابد (یاکوبو و شکیب زاده، ۲۰۱۹). از آنجا که امروزه میل به یادگیری زبان دوم در جوامع بشری بیشتر شده است، زبان فارسی که یکی از زبان‌های هند و اروپایی است نیز طرفداران خاص خود را در میان کشورهای مختلف پیدا کرده است (وکیلی فرد و همکارانش، ۲۰۲۰). از این رو هر ساله تعداد زبان آموزان زبان فارسی به دلایلی از قبیل ادبیات غنی زبان فارسی، ادامه تحصیل و مقاصد تجاری بیشتر می‌شود. بنابراین، آموزش زبان فارسی و مسائل مربوط به آن یکی از موضوع‌هایی است که امروزه در مرکز توجه محققان زبان فارسی قرار گرفته است (بهره‌مند و محمودزهی، ۲۰۱۹). از این رو می‌توان گفت که با این افزایش علاقه‌مندی به یادگیری و همچنین آموزش زبان فارسی، چالش‌هایی نیز ایجاد شده است که از میان آن‌ها می‌توان به تاثیر و ماهیت زبان اول زبان آموزان اشاره کرد (فراهانی و رضایی، ۲۰۱۹). چرا که در پژوهش‌های پیشین ثابت شده است که افراد غالباً با پیش زمینه‌های مختلفی از زبان وارد یادگیری زبان فارسی می‌شوند (وکیلی فرد و همکارانش، ۲۰۲۰؛ فراهانی و رضایی، ۲۰۱۹؛ کشمیریان، ۲۰۱۹). برای مثال، یک زبان آموز چینی با تاثیرات مختلفی از زبان مادری خود از قبیل لهجه، فرهنگ، نوع نگارش، در حین یادگیری زبان فارسی رو به رو می‌شود و آموزش زبان فارسی را نیز با چالش‌هایی رو به رو می‌کند. از این رو تاثیر زبان اول در یادگیری زبان چه در زبان فارسی و چه در زبان‌های دیگر مثل زبان انگلیسی امری غیر قابل انکار و غیر قابل چشم پوشی تلقی می‌گردد و اهمیت مطالعه بر روی آن را دو چندان می‌کند (وکیلی فرد و همکارانش، ۲۰۲۰).

به همین دلیل است که با توجه به اهمیت آموزش زبان فارسی، بهره‌گیری از روشی کارآمد همیشه مورد بحث بوده است و مطالعات مختلف روش‌های گوناگونی را برای بهبود آن پیش‌بینی کرده‌اند. برخی از این مطالعات به نادیده گرفتن زبان مادری (اصطلاحاً غرقه‌سازی) و ایجاد یک محیط کاملاً بومی‌سازی شده با زبان فارسی اشاره داشته و برخی نیز به اهمیت و ضرورت استفاده از زبان مادری مثل بهره‌گیری و معادل‌یابی در زبان اول و دوم تاکید کرده‌اند. به منظور روشن شدن بحث می‌توان به مطالعه بهره‌مند و محمودزهی

(۲۰۱۹) اشاره کرد که به واسطه استفاده از عناصر زبان مادری در آموزش زبان فارسی، یادگیری موثرتری در زبان آموزان فارسی اتفاق افتاد. علاوه بر این، طبق مطالعه کشمیریان (۲۰۱۹) معادل سازی و یافتن کلمات در زبان مادری می تواند به یک ابزار مهم در کلاس های آموزش زبان فارسی تبدیل شود. با توجه به این، کارآمدی یا ناکارآمدی بهره گیری از زبان مادری یا زبان اول زبان آموزان در کلاس آموزش زبان دوم همیشه موضوع پژوهش محققان بوده است (برای مثال شویرز^۱، ۱۹۹۹؛ تانگ^۲، ۲۰۰۲؛ لاتسانیفون و بوانگنو^۳، ۲۰۰۹؛ کاوالیاوسکین^۴، ۲۰۰۹؛ کواسیک و کیرنیک^۵، ۲۰۰۱؛ تیمور^۶، ۲۰۱۲؛ المعیدی^۷، ۲۰۱۸) و اهمیت تحقیق را خاطر نشان می کند.

علاوه بر این موضوع، آموزش واژگان فارسی به زبان آموزان نیز همواره با چالش هایی رو به رو بوده است (الهام بخش و فضیلت فر، ۲۰۱۹). اگرچه پژوهش های گذشته توانسته اند تا حد زیادی با معرفی روش هایی مثل کدگذاری کردن، استفاده از تصاویر، بررسی ریشه کلمات، راه را برای مدرسان هموارتر کنند؛ اما برخی مطالعات نیز به آموزش آن ها از طریق زبان مادری و یافتن معادل آن برای آن ها تاکید داشته اند (الهام بخش و فضیلت فر، ۲۰۱۹؛ علوی و گیلکجانی، ۲۰۱۹). از این رو می توان تاثیر استفاده از زبان مادری را در آموزش یکی از زیر مجموعه های زبان مثل واژگان ضروری دانست و به اهمیت مطالعه بر روی آن افزود.

از آن جا که استفاده کردن یا نکردن از زبان اول یا مادری زبان آموزان در کلاس های آموزش زبان فارسی برای آموزش بخصوص در حوزه واژگان همیشه محل مناقشه مدرسان زبان فارسی به غیر فارسی زبانان می باشد، در مواردی مدرس درس به زبان مادری زبان آموزان کاملاً تسلط می یابد و از زبان مادری آن ها برای آموزش موثرتر استفاده می کند. به همین واسطه، در این پژوهش،

۱. Schweers

۲. Tang

۳. Latsanyphone & bouangeune

۴. Kavaliauskiene

۵. Kovacic & krinic

۶. Timor

۷. Almoayidi

در پی بررسی تأثیر کارآمدی یا ناکارآمدی استفاده از زبان مادری زبان آموزان در کلاس آموزش زبان فارسی با استفاده از آزمایش و مصاحبه هستیم و برای رسیدن به این هدف مطالعه موردی را بر روی زبان آموزان زبان فارسی با ملیت‌های چینی، روسی، سریلانکایی، و برون‌دیایی انجام دادیم تا دریابیم آیا استفاده از زبان مادری در یادگیری واژگان زبان فارسی موثر است یا خیر. علاوه بر این، نظرات مدرسان زبان این حوزه نیز برای رسیدن به این هدف و شفاف سازی موضوع تحقیق مورد بررسی قرار گرفته است تا بتواند راهگشای خوبی برای چالش‌های به وجود آمده در کلاس‌های زبان فارسی باشد. از این رو محققان این پژوهش، پرسش زیر را برای رسیدن به این اهداف مورد توجه قرار دادند:

- آیا بهره‌گیری از زبان مادری در آموزش واژگان زبان فارسی موثر است؟
- با توجه به پرسش مطرح شده، فرضیه‌ای نیز عنوان می‌شود:
- بهره‌گیری از زبان مادری، تأثیر قابل توجهی در آموزش زبان ندارد.

۲. پیشینه پژوهش

در مورد تأثیر بهره‌گیری از زبان اول در کلاس آموزش زبان دوم دو نظریه وجود دارد: بهره‌گیری از آن و یا عدم بهره‌گیری از آن که در این بخش به آن پرداخته خواهد شد.

۲-۱. استفاده از زبان اول در آموزش زبان دوم

اتکینسون^۱ (۱۹۸۷) معتقد است، استفاده از زبان اول در کلاس آموزش زبان دوم برای زبان‌آموزان در سراسر جهان یک مزیت به حساب می‌آید. علاوه بر این، کوک^۲ (۲۰۰۱) نیز یکی از حامیان استفاده از زبان مادری در کلاس آموزش زبان دوم به شمار می‌آید. وی معتقد است که زبان اول، زبان‌آموزان را به توانش زبانی مجهز می‌کند که آن‌ها به هنگام بهره‌گیری از شیوه ترجمه نیاز دارند. همچنین اظهار می‌دارد که اگرچه مدرسان تلاش زیادی برای جداسازی زبان‌آموزان از زبان مادریشان می‌کنند؛ اما آن‌ها همیشه یک ارتباط ذهنی بین دو زبان برقرار می‌کنند و می‌توانند از این طریق به شیوه‌ای موثرتر عمل کنند.

۱. Atkinson

۲. Cook

اخيراً گرایشی در تدریس زبان به نام فرضیه وابستگی زبانی به وجود آمده است (کومینس^۱، ۲۰۰۷؛ بوتزکم و کالدول^۲، ۲۰۰۹). طبق این فرضیه، استفاده از زبان مادری زبان‌آموزان در کلاس آموزش زبان دوم یک مزیت به حساب می‌آید؛ زیرا ویژگی انتقال همیشه منفی نیست و زبان‌ها از لحاظ زبانی به یکدیگر وابسته هستند، جز در موارد محدودی، که مانع از یادگیری زبان دوم نمی‌شوند (جسنر و سنز^۳، ۲۰۰۰؛ بووی^۴، ۲۰۰۰). علاوه بر این، این ویژگی سبب می‌شود تا ارتباط نزدیکی بین زبان اول و دوم ایجاد شود و به واسطه این ارتباط، بسیاری از مفاهیم جدید در زبان دوم با تجلی و انتقال زبان اول در ذهن خواننده نقش ببندد و آن را به یک مطالعه موثر تبدیل کند.

الیس^۵ (۲۰۰۸) و ترن‌بال^۶ (۲۰۰۲) نیز بر استفاده از زبان اول در کلاس زبان دوم تأکید دارند؛ چرا که باعث تحریک زبان‌آموزان می‌شود تا بسیار فعال باشند. همچنین، سبب صرفه‌جویی در زمان و شکل‌دهی مفهوم‌سازی زبان‌آموزان می‌شود. بدین ترتیب مدرس می‌تواند در زمان کوتاه‌تر و به روش موثرتر با یافتن مفاهیم پایه در زبان اول و ایجاد ارتباط با زبان دوم پردازد و زبان‌آموزان را در حوزه یادگیری فعال‌تر نگه دارد.

در جهت استفاده از زبان اول در کلاس‌های آموزشی زبان دوم مطالعات جدیدی انجام شده است که همگی بر مزیت‌های استفاده از آن تأکید دارند. (بهره‌مند و محمودزهی، ۲۰۱۹؛ وکیلی فرد و همکارانش، ۲۰۲۰؛ فراهانی و رضایی) اما در مقابل، تعداد قابل ملاحظه‌ای از زبان‌شناسان (ترنبول و آرنست^۷، ۲۰۰۲؛ لوین^۸، ۲۰۰۳؛ نیشن^۹، ۲۰۰۳؛ لیتل‌وود و یو^{۱۰}، ۲۰۰۹) اظهار می‌دارند که استفاده از زبان اول برای آموزش زبان دوم عاملی بازدارنده در یادگیری زبان دوم است و

۱. Cummins

۲. Butzkamm & caldwell

۳. Jenser & cenoz

۴. Bouvy

۵. Ellisz

۶. Turnbull

۷. Arnett

۸. Levine

۹. Nation

۱۰. Littlewood & yu

زبان‌آموزان باید برای یادگیری، غرق در زبان دوم شوند. علاوه بر این با ظهور نظریه غرقه سازی، بسیاری از نظریه پردازان و زبان‌شناسان معتقدند که استفاده از زبان اول در حین آموزش و یادگیری، یک عامل بازدارنده محسوب می‌شود و مانع از فرایندهای خودمختاری مغز و عملکرد جداگانه زبان دوم می‌گردد که در ادامه به مبانی نظری آن پرداخته می‌شود.

۲-۲. استفاده نکردن از زبان اول در آموزش زبان دوم

ترنبول و آرت (۲۰۰۲) بر استفاده نکردن از زبان دوم در آموزش زبان در کلاس درس تأکید دارند و اظهار می‌دارند که استفاده از زبان مادری در آموزش زبان دوم، اثرات منفی بر زبان‌آموزان دارد. او عوامل متعددی را برای کاربرد زبان مقصد برای آموزش ارائه می‌دهد که در ادامه به هریک از آنها پرداخته خواهد شد.

۲-۲-۱. انگیزه^۱

مدت مدیدی است که پژوهشگران و محققان بر تأثیر انگیزه بر یادگیری زبان دوم اذعان دارند (کروکر و اشمیت^۲، ۱۹۹۱؛ دورنیا^۳، ۱۹۹۴؛ گاردنر و لمبرت^۴، ۱۹۷۴).

مک‌دونالد^۵ (۱۹۹۳) اظهار می‌دارد که کاربرد زبان مقصد برای آموزش در کلاس زبان دوم، تأثیر بسزایی بر انگیزه زبان‌آموزان دارد؛ از آن جهت که زبان‌آموزان می‌توانند توانش زبانی مقصد را در یادگیری بسنجند و در پایان دوره می‌توانند بفهمند که چه مقدار از زبان مقصد را فرا گرفته‌اند. همچنین عدم استفاده از زبان مقصد و به‌جای آن کاربرد زبان مادری در کلاس درس، انگیزه را از زبان‌آموزان می‌گیرد و زبان‌آموزان دیگر در خود نیازی برای کاربرد زبان مقصد نمی‌بینند. ماکارو^۶ (۱۹۹۷) اظهار می‌کند که زبان مقصد انگیزه‌ای قوی برای زبان‌آموزان است که آن را به‌صورت کاربردی در کلاس درس به کار ببرند؛ بنابراین می‌تواند ابزاری باشد برای استفاده مدرسان و انگیزه‌ای برای زبان‌آموزان

-
۱. Motivation
 ۲. Crooker & Schmidt
 ۳. Dornyei
 ۴. Gardner & Lambert
 ۵. MacDonald
 ۶. Macaro

(ترنبول و آرنست، ۲۰۰۲:۲۰۶).

علاوه بر این بسیاری از زبان شناسان و محققان بر این تاکید دارند که زبان دوم به تنهایی می‌تواند سیستمی در ذهن انسان ایجاد کند و این سیستم نباید با تاثیر و مقایسه زبان اول آسیب ببیند؛ چرا که انگیزه افراد برای یادگیری زبان دوم را کاهش می‌دهد و یادگیری آن را دشوار می‌کند.

غیر از این‌ها مشاهدات ضد و نقیضی هم در این زمینه دیده می‌شود؛ گاهی محققان تاثیرات مثبتی هم در زمینه انگیزش زبان آموزان در استفاده از زبان اول در کلاس مشاهده کرده‌اند و آن را یک روش ترغیب کننده برای آموزش زبان و جذب و نگه داشتن زبان آموزان تلقی کرده‌اند.

۲-۲-۲. مسائل شناختی^۱ مرتبط با زبان مبدأ در کلاس

وویگوتسکی^۲ (۱۹۷۸) و آنتون^۳ و دی کامیلا^۴ (۱۹۹۸) بر این باورند که زبان مادری ابزاری شناختی برای یادگیری زبان مقصد زبان آموزان است. همچنین ادعا می‌کنند که استفاده از زبان مادری به تعاملات زبان مقصد کمک می‌کند. این موضوع همیشه مورد بحث محققان و مدرسان زبان بوده است و در این مورد اختلاف نظر وجود دارد تا جایی که سوین و لپکین^۵ (۲۰۰۰) مدعی‌اند که نادیده گرفتن زبان مادری برای آموزش زبان دوم، دست زبان آموزان را از ابزاری شناختی و بهینه کوتاه می‌کند (ترنبول و آرنست، ۲۰۰۲:۲۰۶). بسیاری نیز معتقدند که استفاده از زبان اول در کلاس بر روی فرایندهای شناختی و فراشناختی زبان آموز تاثیر می‌گذارد و وی را در اتکای به خود و عدم استفاده از زبان اول دچار مشکل می‌نماید.

۲-۲-۳. تبدیل رمز^۶

تغییر ناگهانی و سریع از زبان مقصد به مبدأ و بالعکس را در اصطلاح تبدیل رمز و یا رمزگردانی می‌نامند. بسیاری از پژوهشگران معتقدند که تبدیل متداول

۱. Cognitive Issues

۲. Vygotsky

۳. Anton

۴. DiCamilla

۵. Swain & Lapkin

۶. Code-Switching

زبان‌ها به یکدیگر ابزاری برای آموزش کارآمد زبان دوم است. همچنین راهی است برای مشترک‌سازی دو زبان و انتقال اطلاعات از یک زبان به زبان دیگر؛ اما زمان و میزان تبدیل رمز از زبانی به زبان دیگر به روش تدریس و صلاح دید مدرس زبان بستگی دارد تا شیوه‌ای را اتخاذ کند که در کلاس درس کارآمد باشد (تربول و آرنٹ، ۲۰۰۲: ۲۰۷).

از آنجایی که دعاوی ضد و نقیضی در این زمینه وجود دارد، هدف این پژوهش، روشن‌سازی این دو نظریه در زبان‌آموزی زبان فارسی با بهره‌گیری از استفاده و عدم استفاده از زبان اول است. با توجه به موارد ذکر شده، در این پژوهش هر دو شیوه برای آموزش به گروه نمونه در نظر گرفته شده است تا در پایان مشخص شود که تأثیر کاربرد زبان مقصد و زبان مبدأ در آموزش زبان به چه میزان است.

۰۳. روش انجام پژوهش

در این بخش از پژوهش، به معرفی طریقه انجام پژوهش و همچنین ابزارهای مورد استفاده در پژوهش حاضر می‌پردازیم.

۳-۱. جامعه آماری

شرکت‌کنندگان این آزمایش، بیست و چهار زبان‌آموز چینی، روسی، برون‌دیایی و سریلانکایی (۱۵ مرد و ۹ زن) هستند که در مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه بوعلی‌سینای همدان مشغول فراگیری زبان فارسی می‌باشند. شایان ذکر است که بازه سنی جامعه آماری انتخاب شده بین ۱۹ الی ۲۵ بوده است. جزئیات بیشتر در بآء این شرکت‌کنندگان در جدول ۱۳ آورده شده است. این زبان‌آموزان به صورت کاملاً تصادفی در سطح میانی انتخاب شده‌اند؛ چرا که سطحی در بین سطح مقدماتی و پیشرفته است و می‌تواند نشانگر خوبی برای آزمایشهای زبانی باشد (تاج‌دین و عشقوی، ۲۰۱۴). علاوه بر این، ذکر این نکته لازم است که به دلیل عدم وجود آزمون تعیین سطح در زبان فارسی، محققان ناگزیر با استناد بر مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه بوعلی‌سینا این زبان‌آموزان را به عنوان سطح میانی و به صورت کاملاً تصادفی برگزیدند. همچنین برای بررسی دقیق‌تر و همچنین قابل

تعمیم‌تر، این زبان آموزان به دو دسته مساوی ۱۲ نفری به روش کاملاً تصادفی تقسیم شدند. به بیان دیگر گروه گواه (۱۲ نفر) و گروه آزمایشی (۱۲ نفر) بودند.

جدول ۳-۱ اطلاعات جامعه آماری

هدف از یادگیری زبان فارسی	سطح زبان فارسی	تعداد	
یادگیری آموزش زبان فارسی به غیرفارسی زبانان در مرکز آموزش زبان فارسی در دانشگاه بوعلی سینا همدان	میانی	۷ نفر	زبان آموزان چینی
		۱۱ نفر	زبان آموزان برون‌دیایی
		۴ نفر	زبان آموزان روسی
		۲ نفر	زبان آموزان سریلانکایی

۳-۲. مواد آزمایش

در این قسمت از تحقیق، شرح دقیقی از مواد مورد آزمایش در تحقیق آورده شده است.

۳-۲-۱. پیش‌آزمون

به منظور بررسی سطح زبان فارسی شرکت‌کنندگان در تحقیق و همچنین اطمینان از عدم آشنایی با کلمات مورد نظر، پیش‌آزمونی با محتوای زیر (در جدول ۲۳) در نظر گرفته شد. هر دسته، شامل ده (۱۰) کلمه است. دسته «الف» شامل کلمات عینی‌تر و ساده‌تر است و دسته «ب» شامل کلمات انتزاعی‌تر و سخت‌تر نسبت به دسته «الف» می‌باشد. شایان ذکر است که علت انتخاب به صورت کاملاً تصادفی از کتاب آموزش کاربردی واژه برای فارسی آموزان نشر بنیاد سعدی بوده است. این کلمات از درس‌هایی مثل ورزش، بیماری‌ها، ابزارها و احساسات با توجه به فراوانی آن‌ها انتخاب شده‌اند. این پیش‌آزمون به صورت ۴ گزینه‌ای به شرکت‌کنندگان داده شد.

جدول ۲-۳-۲ کلمات مورد استفاده در آزمایش

دسته «الف»	دسته «ب»
آنفلانزا	پوکی استخوان
سرطان	سوزش چشم
سکته	عقیم
تیس روی میز	عشق
کوه	عمر
شطرنج	ذهن
سوزن	تفکر
انبردست	مسئولیت
دستگیره	زمان
قفل	محبت

۲-۲-۳. تدریس مواد در کلاس

از آنجا که هدف این مطالعه بررسی تاثیر زبان اول بر روی زبان دوم و به صورت موردی بر روی سطح واژگان متمرکز است، پژوهشگران این مطالعه گروه آزمایشی را به زبان مادری و با استفاده از فرهنگ لغت تدریس کردند. به این معنا که کلمات و ترجمه آنها را با استفاده از پرتوافکن به زبان آموزان نمایش داده شد و از زبان آموزان خواسته شد که آنها را تلفظ کنند و به ترجمه آنها دقت کنند (برای مشاهده نمونه‌ای از این کلمات به جدول ۳۳ مراجعه نمایید). زبان مادری زبان آموزان سریلانکایی سین‌هالا نام دارد و زبان مادری زبان آموزان برون‌دیایی زبان فرانسوی با لهجه‌ای خاص می‌باشد. آموزش به گروه گواه شامل آموزش به زبان فارسی یا زبان دوم این افراد است که به روش معمول در مرکز زبان فارسی به عنوان زبان دوم تدریس می‌شود.

یعنی، کلمات به زبان فارسی برای زبان آموزان توضیح داده شد. این آموزش سه جلسه در هفته (هر جلسه ۹۰ دقیقه) به مدت چهار هفته به زبان آموزان هر دو گروه تدریس شد.

جدول ۳-۳ ترجمه کلمات نمایش داده شده به زبان مادری زبان آموزان (چینی، روسی، برون‌دیایی و سریلانکایی)

کلمه به فارسی	ترجمه به چینی	ترجمه به روسی	ترجمه به سین‌هالا (زبان سریلانکا)	ترجمه به برون‌دی (فرانسوی با لهجه مخصوص)
آنفلانزا	流行性感冒 (Liúxíng xìng gǎnmào)	Грипп (gripp)	ඉන්‌ෆ්ලුවෙන්සා (influensā)	Grippe
سرطان	巨蟹座 (jùxièzuò)	рак (rak)	පිළිකා (pilikā)	Le cancer
سکته	中风 (zhòngfēng)	сердечный приступ (serdechnyy pristup)	අරොකය (ā roke ātaya)	Apoplexie

کلمه به فارسی	ترجمه به چینی	ترجمه به روسی	ترجمه به سین‌هالا (زبان سریلانکا)	ترجمه به برونډی (فرانسوی یا لهجه مخصوص)
تنیس روی میز	乒乓球 (pīngpāng qiú)	Настольный теннис (Nastol'nyy tennis)	මේස පන්දු (mēsa pandu)	Tennis de table (فرانسوی یا لهجه مخصوص)
کوه	山地 (shāndì)	Гора (gora)	කන්ද (kanda)	Montagne
شطرنج	象棋 (xiàngqí)	Шахматы (shakhmaty)	චෙස් (ces)	Echecs
سوزن	针头 (zhēntóu)	Игла (igla)	ඉදිකටුවක් (indikaṭuvak)	Aiguille
انبردست	石榴 (shíliú)	Кусачки (kusachki)	දෙළුම් (deḷum)	Grenade
دستگیره	提手 (tí shǒu)	Ручка (ruchka)	හසුරුවන්න (hasuruvanna)	Poignée
قفل	锁扣 (suǒ kòu)	Блокировка (Blokirovka)	අගුලු දමන්න (agulu damanna)	Verrouiller
پوکی استخوان	骨质疏松症 (Gǔ zhí shūsōng zhèng)	Остеопороз (osteoporoz)	මස්ටියෝපොරෝසිස් (ostiyōporōsis)	L'ostéoporose

کلمه به فارسی	ترجمه به چینی	ترجمه به روسی	ترجمه به سین هالا (زبان سریلانکا)	ترجمه به بروندی (فرانسوی با لهجه مخصوص)
سوزش چشم	眼睛刺激 (yǎnjīng cìjī)	Раздражение глаз (Razdrazheniye glaz)	අක්ෂි කුපිත වීම (akṣi kupita vīma)	Irritation des yeux
عقیم	贫瘠 (pínjí)	Стерильный (steril'nyu)	වඳ (vaṇḍa)	Stérile
عشق	爱 (ài)	Любовь (Lyubov')	ආදරය (ādaraya)	L'amour
عمر	奥马尔 (ào mǎ'ěr)	Жизнь (zhizn')	මීමාර් (ōmār)	Omar
ذهن	心智 (xīnzhì)	Ум (um)	මනස (manasa)	Esprit
تفکر	思考 (sīkǎo)	Мышление (myshleniye)	සිතීම (sitīma)	Penser
مسئولیت	责任感 (zérèngǎn)	Ответственность (otvetstvennost')	වගකීම (vagakīma)	Responsabilité
زمان	时间 (shíjiān)	Время (vremya)	කාලය (kālaya)	Le temps
محبت	爱 (ài)	Любовь (Lyubov')	ආදරය (ādaraya)	L'amour

۳-۲-۳. پس آزمون

پس از اتمام چهار هفته تدریس، معنای کلمه‌های تدریس شده به زبان آموزان، طی آزمونی مشابه با پس آزمون مورد سنجش قرار گرفت تا به تعداد پاسخ‌های درست و نادرست از سوی زبان آموزان با توجه به دو دسته کلمه پی برده شود. شایان ذکر است که این آزمون به موازات پیش آزمون طراحی شده است که در آن ترتیب کلمات و سوالات برای بالابردن صحت و اعتبار مورد تغییر قرار گرفت.

۳-۲-۴. مصاحبه

برای درک بهتر در مورد استفاده کردن یا استفاده نکردن از زبان مادری مصاحبه‌ای نیمه سازمان یافته در این تحقیق مورد بررسی قرار گرفت. این مصاحبه در این پژوهش شامل سه سؤال جامع است که عبارت است از:

۱. آیا استفاده از زبان مادری زبان آموزان در کلاس آموزش زبان فارسی کارآمد است یا خیر؟
۲. کارآمدی یا ناکارآمدی آن را از ۱۰۰٪ چه میزان می‌دانید؟
۳. برای از بین بردن چالش‌های استفاده از زبان مادری زبان آموزان در یادگیری زبان فارسی چه کاری انجام می‌دهید؟

هشت مدرس مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه بوعلی‌سینای همدان به این پرسشنامه پاسخ دادند. پاسخ‌های این مدرسان با اجازه این افراد ضبط گردید. بعد از آن محققان این مقاله، این مصاحبه را به نوشتار تبدیل کردند تا بتوانند محتوای آن را مورد بررسی قرار دهند.

۳-۳. طرح تحقیق

از آنجا که در این تحقیق از روش ترکیبی متوالی اکتشافی استفاده شده است، دو مرحله جمع‌آوری اطلاعات و بررسی اطلاعات جمع‌آوری شده به کار گرفته شده است.

مرحله اول: شامل جمع‌آوری اطلاعات عددی حاصل از آزمایش

در این مرحله، محققان اطلاعات حاصل از آزمایش را با هدف تاثیر زبان اول بر روی زبان آموزان چینی، روسی، برون‌دیایی و سریلانکایی در مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه بوعلی‌سینای همدان با طرح مفهومی گروه تصادفی، پیش آزمون - پس آزمون به روش گروه کنترل جمع‌آوری کردند. طرح مفهومی این تحقیق بر اساس کتاب اری و همکارانش، ۲۰۱۷ به شرح زیر است:

روش انتخاب تصادفی: گروه آزمایشی - پیش آزمون - متغیر مستقل (تدریس به زبان مادری) - پس آزمون.

روش انتخاب تصادفی: گروه گواه - پیش آزمون - تدریس سنتی - پس آزمون.

مرحله دوم: شامل جمع آوری اطلاعات توصیفی

برای افزایش صحت و اعتبار تحقیق و همچنین به دست آوردن دیدگاه‌ها و نظرات مبنی بر اثربخشی آموزش به زبان اول بر سطح یادگیری واژگان فارسی، این مرحله طی مصاحبه‌ای با مدرسین مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه بوعلی‌سینای همدان انجام گرفت.

۴. تجزیه و تحلیل نتایج آزمایش و مصاحبه

با توجه به طرح تحقیق مقاله، ابتدا به بررسی نتایج آزمایش انجام شده و سپس مصاحبه مورد نظر می‌پردازیم تا پاسخ کارآمدی یا ناکارآمدی بهره‌گیری از زبان اول در کلاس آموزش زبان دوم را بیابیم.

۱-۴. مرحله اول (داده‌های عددی)

بعد از جمع آوری داده‌های حاصل از پیش آزمون و پس آزمون، اطلاعات حاصل از زبان آموزان از طریق آزمون زوجی مستقل مورد بررسی قرار گرفت. به بیان دیگر، از آزمون زوجی مستقل برای بررسی سوال اول تحقیق یعنی آیا بهره‌گیری از زبان مادری در آموزش واژگان زبان فارسی موثر است یا خیر استفاده گردید. با استفاده از این هدف، نمرات پیشرفت (نمره انحراف)، تفاوت پیش آزمون و پس آزمون دانش آموزان در دو گروه آزمایش و کنترل محاسبه شد. بهبود (افزایش نمره واژگان) از پیش آزمون و پس آزمون را می‌توان برای هر یک از شرکت کنندگان با کم کردن نمره پس آزمون هر فرد از نمره پیش آزمون خود محاسبه کرد. همچنین، استفاده از زبان مادری زبان آموزان به عنوان یک متغیر نهفته در نظر گرفته شد؛ بنابراین میانگین پاسخ دانش آموزان به موارد مقیاس، در قالب شش نقطه‌ای لیکرت، محاسبه و در آزمون زوجی استفاده شد. ذکر این نکته لازم است که قبل از انجام آزمایشها، فرض همگن بودن مورد بررسی قرار گرفته و میزان همبستگی پیش آزمون‌ها و پس آزمون در هر دو گروه، آزمایش و کنترل، بین ۲ تا ۲+ بود (جدول ۱۴ و جدول ۲۴ را ببینید). در نتیجه، فرض نرمال بودن از آزمون زوجی نمونه‌های مستقل برقرار شد.

جدول ۴-۱. آمار توصیفی دو بار تست یادگیری لغت در گروه کنترلی یا آموزش با زبان فارسی (تعداد=۱۲ نفر)

درجه اوج نمودار آماری		انحراف خمیدگی							
خطای آماری	خطای استاندارد	خطای آماری	خطای استاندارد	انحراف معیار	میانگین	بیشترین	کمترین	تعداد	
۰.۸۳	-۰.۷۰	۰.۴۳	۰.۰۵	۰.۲۷	۳.۵۱	۴.۰۸	۳.۰۳	۱۲	پیش آزمون
۰.۸۳	-۱.۱۰	۰.۴۳	۰.۱۵	۰.۲۸	۴.۷۹	۵.۲۸	۴.۳۰	۱۲	پس آزمون

جدول ۴-۲. آمار توصیفی دو بار تست یادگیری لغت در گروه آزمایشی یا آموزش با زبان مادری (تعداد=۱۲ نفر)

درجه اوج نمودار آماری		انحراف خمیدگی							
خطای آماری	خطای استاندارد	خطای آماری	خطای استاندارد	انحراف معیار	میانگین	بیشترین	کمترین	تعداد	
۰.۸۳	۰.۳۲	۰.۴۳	۰.۳۲	۰.۲۰	۳.۵۲	۴.۰۵	۳.۱۳	۱۲	پیش آزمون
۰.۸۳	۱.۱۹	۰.۴۳	۰.۶۶	۰.۲۰	۳.۴۹	۴.۰۵	۳.۱۳	۱۲	پس آزمون

نتایج آزمون مستقل زوجی بر افزایش عملکرد یادگیری زبان آموزان از طریق زبان مادری (تغییرات حاصل از یادگیری واژگان) از پیش آزمون به پس آزمون نشان داد که بین میانگین افزایش یادگیری واژگان در گروه کنترل ($M = ۲۸/۱$ ، $SD = ۰/۳۰$) و گروه آزمایش ($M = ۰/۳$ ، $SD = ۰/۱۴$) اختلاف معنی داری وجود دارد. به بیان دیگر از آنجایی که $P = ۰/۰۰۰$ است اثر بسیار بزرگ استفاده از زبان اول بر روی یادگیری واژگان دیده نمی شود؛ بلکه این تغییر در گروه کنترلی یعنی

گروهی که با زبان فارسی آموزش دیده‌اند برقرار است (جدول‌های ۳-۴ و ۴-۴ را ببینید). بنابراین می‌توان گفت که دانش آموزان گروه کنترلی در مقایسه با هم‌تایان خود در گروه آزمایشی (کاهش ۰/۰۳ امتیاز) نسبت به میزان یادگیری واژگان خود، پیشرفت‌های بیشتری از پیش آزمون تا پس آزمون (۱/۲۸ امتیاز افزایش) داشتند. از این رو می‌توان نتیجه گرفت که استفاده از زبان مادری تأثیری در میزان یادگیری زبان آموزان چینی، روسی، برون‌دیایی و سریلانکایی ندارد و فرضیه تھی رد نشد.

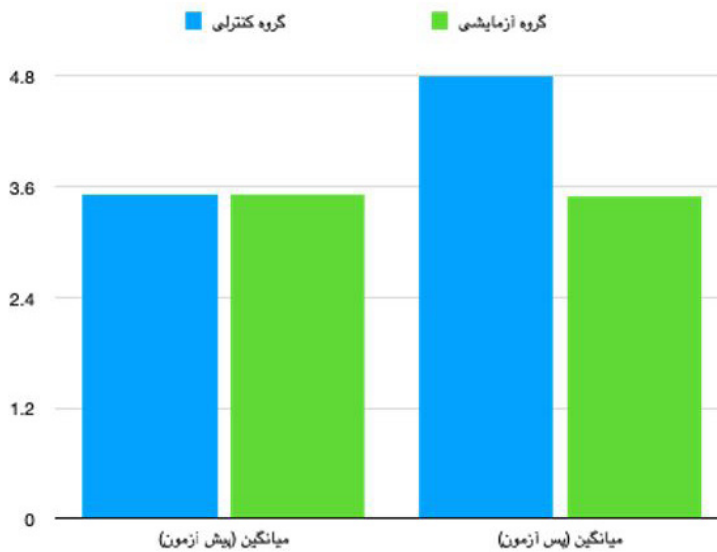
جدول ۳-۴. آمار توصیفی از دستاوردهای یادگیری لغت در گروه‌های مختلف از پیش آزمون تا پس آزمون

گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای استاندارد میانگین
دست آورد لغت (Gain Score)	۱۲	۱.۲۸	۰.۳۰	۰.۰۵
آزمایشی (آموزش با زبان مادری)	۱۲	-۰.۰۳	۰.۱۴	۰.۰۲

جدول ۴-۴. نمونه‌های آزمون زوجی مستقل از دست آورد یادگیری لغت از پیش آزمون تا پس آزمون

		آزمون زوجی			Levene's			
		sig	df	t	SIG	F		
دست آورد لغت (Gain Score)	فرض واریانس برابر	۰.۰۰	۵۸.۰۰	۲۱.۳۹	۰.۰۰	۱۷.۵۲		
	فرض واریانس نا برابر	۰.۰۰	۴۱.۴۶	۲۱.۳۹				

علاوه بر این در نمودار زیر تعداد پاسخ‌های درست و نادرست (۲۴) زبان‌آموز چینی، روسی، برون‌دیایی و سریلانکایی به هر کلمه مشخص است.

نمودار ۴-۱ پیشرفت زبان آموزان با توجه به میانگین پیش آزمون و پس آزمون

از نمودار و جدول بالا قابل استخراج است که این اختلاف اعداد معنادار است. پس، این آزمایش نشان می‌دهد که استفاده از زبان مادری زبان‌آموزان در کلاس آموزش فارسی تا حد زیادی مؤثر نیست.

۴-۲. مرحله دوم (داده‌های توصیفی)

علاوه بر این، به منظور شفاف‌تر شدن نتایج آزمون مستقل زوجی مبنی بر اثربخشی استفاده از زبان اول، از هشت مدرس زبان فارسی در مورد عدم یا استفاده از زبان مادری مصاحبه‌ای سازمان یافته در این تحقیق گرفته شد. این هشت مدرس از مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه بوعلی‌سینای همدان به این مصاحبه به زبان فارسی پاسخ دادند. پاسخ‌های این مدرسان به صورت نوشتار تبدیل کردند تا بتوانند محتوای آن را مورد بررسی

قرار دهند. برخی از پاسخ‌های این مدرسان به صورت تصادفی در این قسمت قرار گرفته‌اند. به طور خاص، دیدگاه معلمان در این مصاحبه مشابه بود و تفاوت اندکی در میزان دیدگاه‌های این افراد مشاهده شد.

خلاصه پاسخ به سوال اول و دوم (آیا استفاده از زبان مادری زبان آموزان در کلاس آموزش زبان فارسی کارآمد است یا خیر؟ و کارآمدی یا ناکارآمدی آن را از ۱۰۰٪ چه میزان می‌دانید؟) جدول زیر تهیه شده است.

جدول ۴-۵. پاسخ‌های مدرسان آموزش زبان فارسی به سؤال پژوهش

به چه میزان مؤثر است؟	آیا استفاده از زبان مادری زبان آموزان در کلاس آموزش زبان فارسی کارآمد است یا خیر؟
٪۰	خیر
٪۰	خیر
٪۰	خیر
٪۱۰	بله
٪۰	خیر
٪۱۰	خیر
٪۵	بله
٪۵	بله
٪۳۰	میانگین

با توجه به پاسخ‌های مدرسان مرکز آموزش زبان فارسی می‌توان دریافت که آن‌ها هم استفاده از زبان مادری زبان آموزان را در کلاس آموزش فارسی تا حد زیادی مؤثر نمی‌دانند و این تأثیر را فقط ۳۰٪ می‌دانند. بنابراین با توجه به نتایج سوال اول و دوم مصاحبه نتیجه به دست آمده از پرسشنامه ۳۰٪ بسیار نزدیک به نتیجه به دست آمده از آزمایش است. این نشان‌دهنده آن است که بهره‌گیری

از زبان اول زبان آموزان در کلاس درس زبان فارسی زیاد تأثیرگذار نیست؛ اما این تأثیر صفر هم نیست. به این معنا که استفاده از زبان اول زبان آموزان را در برخی موارد می‌توان به‌عنوان ابزاری در کلاس به کار گرفت.

علاوه بر این، این هشت مدرس به سوال سوم (برای از بین بردن چالش‌های استفاده از زبان مادری زبان آموزان در یادگیری زبان فارسی چه کاری انجام می‌دهید) نیز جواب‌های توصیفی را ارائه دادند که برخی از آن‌ها به‌عنوان نمونه آورده شده است. مدرسی در پاسخ به این سوال گفت:

«به روزرسانی و ارتباط با متخصص یا گذراندن دوره‌های تربیت معلم مربوط به بهبود تدریس از طریق زبان دوم در هنگام تدریس بهترین راه حل برای حل مشکلات این چینی است».

مدرسی دیگر اذعان داشت که:

«اگرچه گاهی اوقات زبان آموزان در ارتباط و استفاده از زبان دوم برای یادگیری به روشی مناسب مشکل دارند؛ اما با توجه به جستجوی اینترنت و استفاده از سایر اطلاعات مشترک سایر معلمان در گروه آموزشگاه زبان ما، چندین ماده از پیش برنامه ریزی شده را اتخاذ می‌کنم».

جدای از این‌ها مدرسی بر این اعتقاد بود که:

«مهارت‌های قرن بیست و یکم زبان آموزان را با محیطی بسیار پویا و مفید رو به رو کرده است که می‌توانند از آن برای یادگیری بهره ببرند. ما باید بر روی آماده سازی دانش آموزان برای دنیای مدرن متمرکز شویم. هر زمان ممکن باشد می‌توانیم زبان آموزان را با فناوری درگیر کنیم و به آموزش آن‌ها از طریق زبان فارسی و تکنولوژی کمک کنیم».

وی ادامه داد:

«گرچه مشکلات موجود در این شرایط قابل مشاهده است؛ اما روند آموزش را کاهش نمی‌دهد. یکی از اصلی‌ترین مشکلات، گوناگونی زبان در مرکز آموزش فارسی است که تنها می‌توان از طریق استفاده از یک زبان واحد یعنی فارسی به حل آن پرداخت».

۳-۴. بحث بر روی نتایج

با توجه به نتایج به دست آمده از هر دو مرحله می‌توان به این نکته رسید

که استفاده از زبان مادری تأثیری در میزان یادگیری لغات و واژگان زبان فارسی در زبان آموزان چینی، روسی، برون‌دیایی و سریلانکایی ندارد. این نتیجه می‌تواند نتایج برخی از پژوهش‌های انجام شده در این زمینه را رد کند. به بیان دیگر این نتایج می‌تواند نتیجه مطالعه اتکینسون (۱۹۸۷) و کوک (۲۰۰۱) مبنی بر کارآمدی استفاده از زبان اول در کلاس آموزش زبان دوم برای زبان‌آموزان را رد کند. پس، این عقیده که زبان اول سبب می‌شود تا ارتباط نزدیکی بین زبان اول و دوم ایجاد شود، توسط این نتایج رد شده و بیان می‌دارد که تنها به واسطه استفاده از زبان اول، نمی‌توان مفاهیم را به زبان آموزان آموزش داد.

بنابراین، نتایج این مطالعه حاوی نتایج متناقض با نتیجه مطالعات پیشین است (بهره‌مند و محمودزهی، ۲۰۱۹، وکیلی فرد و همکارانش، ۲۰۲۰؛ فراهانی و رضای؛ اما در مقابل، نتایج این مطالعه مشابه با تعداد قابل ملاحظه‌ای از مطالعه‌های پیشین است که (ترنبول و آرنت، ۲۰۰۲؛ لویسن، ۲۰۰۳؛ نیشن، ۲۰۰۳؛ لیتل وود و یو، ۲۰۰۹) اظهار می‌دارند که استفاده از زبان اول برای آموزش زبان دوم عاملی بازدارنده در یادگیری زبان دوم است و زبان‌آموزان باید برای یادگیری، غرق در زبان دوم شوند. بنابراین طبق نتایج این مطالعه و مطالعات گفته شده غرقه سازی عاملی مفید بوده و استفاده از زبان اول در حین آموزش و یادگیری یک عامل بازدارنده محسوب می‌شود.

۵. نتیجه گیری

در این پژوهش، به بررسی تأثیر بهره گیری از زبان مادری یا زبان اول زبان آموزان در کلاس آموزش زبان فارسی با استفاده از دو روش آزمایش و مصاحبه پرداخته شد. به بیان دیگر در این تحقیق از روش ترکیبی متوالی اکتشافی استفاده شده است که شامل دو مرحله جمع آوری اطلاعات (مرحله اول: شامل جمع آوری اطلاعات عددی حاصل از آزمایش و مرحله دوم: شامل جمع آوری اطلاعات توصیفی) و بررسی اطلاعات جمع آوری شده به کار گرفته شده است. با توجه به هدف تحقیق، زبان آموزان چینی، برون‌دیایی، روسی و سریلانکایی در دو گروه کنترلی (استفاده از روش معمول یا زبان فارسی محور) و آزمایشی (استفاده از زبان اول) تقسیم شدند که با توجه به آزمون زوجی مستقل گرفته شده از آنها و مقایسه میانگین نمرات از پیش آزمون تا پس آزمون می‌توان نتیجه گرفت که استفاده از زبان مادری تأثیری در میزان یادگیری زبان آموزان چینی، روسی، برون‌دیایی و سریلانکایی ندارد و این فرضیه که استفاده از زبان مادری می‌تواند در تدریس واژگان زبان فارسی موثر باشد، رد شد. نتایج حاصل از مصاحبه نیز نشان داد که اگرچه چالش‌هایی در زمینه استفاده از زبان فارسی به عنوان زبان دوم وجود دارد؛ اما عامل مهمی برای موفقیت در یادگیری واژگان تلقی نمی‌شود. علاوه بر این می‌توان نتیجه گرفت، زبان مادری زبان آموزان برای تدریس زبان دوم کارآمد نیست و تنها یک ابزار جانبی به حساب می‌آید. به نظر می‌رسد که این یافته‌ها نتایج مثبتی برای طراحان کتاب دوره‌ها و توسعه دهندگان مواد آموزشی داشته باشد. طراحان کتاب دوره‌ها و توسعه دهندگان مواد باید با ارائه مثال‌های واضح و عملی در کتاب‌های معلمان آینده، راهکارهای یادگیری بیشتری را در اختیار داشته باشند تا در کلاس‌های زبان فارسی بطور ویژه در شرایطی که چندین زبان اول در کلاس وجود دارد به کار گرفته شود. علاوه بر موارد فوق و براساس یافته‌های به دست آمده در این تحقیق، می‌توان مباحث تحقیقاتی از جمله استراتژی‌های انگیزشی، آموزش تأمل و راهکارهای فناوری محور را پیشنهاد کرد که توسط محققان دیگر مورد بررسی قرار گیرد.

تقدیر و تشکر

محققان این پژوهش، از کلیه شرکت کنندگان در این مطالعه به دلیل همکاری مفیدشان بسیار سپاسگزارند. علاوه بر این، از مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه بوعلی سینای همدان برای همکاری خوب و صمیمانه برای به ثمر رسیدن نتایج این مطالعه قدردانی می‌گردد.

منابع

۱. تاج الدین، ضیاء الدین، و عشقوی. (۲۰۱۴). آموزش زمان‌های فارسی به غیرفارسی زبانان: مقایسه روش‌های تدریس ساختاری و ارتباطی. علم زبان، ۱۱(۱)، ۱۰۸۸۳.
۲. Alavi, G., & Gilakjani, A. P. (۲۰۱۹). The Effectiveness of Games in Enhancing Vocabulary Learning among Iranian Third Grade High School Students. *Malaysian Journal of ELT Research*, ۱۶, (۱)۱۶.
۳. Almoayidi, A, K. (۲۰۱۸). The effectiveness of L۱ in second language classrooms: A controversial issue. *Theory and Practice in Language Studies*, ۸(۴), ۳۷۹۳۷۵.
۴. Ant n, M., & DiCamilla, F. (۱۹۹۸). Sociocognitive functions of L۱ collaborative interaction in the L۲ classroom. *Canadian modern language review*, ۳۴۲۳۱۴, (۳)۵۴.
۵. Atkinson, D. (۱۹۸۷). The mother tongue in the classroom: A neglected resource?. *ELT journal*, ۲۴۷۲۴۱, (۴)۴۱.
۶. Bahremand, A., & Mahmoudzehi, M. (۲۰۱۹). Proposing a Flowchart to Detect English Functional Equivalents for Persian Lexis: A Practical Approach. *Theory and Practice in Language Studies*, ۱۵۷۲۱۵۶۲, (۱۲)۹.
۷. Bouvy, C. (۲۰۰۰). Towards the construction of a theory of crosslinguistic transfer. *English in Europe: The acquisition of a third language*, ۱۹, ۱۴۳.
۸. Butzkamm, W. & Caldwell, J. (۲۰۰۹). *The bilingual reform: A paradigm shift in foreign language teaching*. Tübingen, Germany: Gunter Narr Verlag.
۹. Cook, V. (۲۰۰۱). Using the first language in the classroom. *Canadian modern language review*, ۴۲۳۴۰۲, (۳)۵۷.
۱۰. Crooker, G & Schmidt, R. (۱۹۹۱). Motivation: Reporting the research agenda. *Language Learning*, ۵۱۲۴۶۹, ۴۱.
۱۱. Cummins, J. (۲۰۰۷). Rethinking monolingual instructional strategies in multilingual classrooms. *Canadian Journal of Applied Linguistics/Revue canadienne de linguistique appliquée*, ۲۴۰۲۲۱, (۲)۱۰.
۱۲. D rnyei, Z. (۱۹۹۴). Motivation and motivating in the foreign language classroom. *The modern language journal*, ۲۸۴۲۷۳, (۳)۷۸.

۱۳. Elhambakhsh, S. E., & Fazilatfar, A. M. (۲۰۱۹). The Effect of Using SMS on Iranian EFL Learners' Incidental/Intentional Vocabulary Learning. *Journal of new advances in English Language Teaching and Applied Linguistics*, ۶۶۵۲, (۱)۱.
۱۴. Ellis, R. (۱۹۹۴). *The study of second language acquisition*. Oxford, England: Oxford University Press.
۱۵. Farahani, M. V., Rezaei, O., & Masoomzadeh, M. (۲۰۱۹). Explicit and implicit teaching Persian language structures and editing methods and translation performance of Iranian undergraduate translation students. *Journal of Applied Research in Higher Education*.
۱۶. Gardner, R. C., & Lambert, W. E. (۱۹۷۴). *Attitudes and Motivation in Second Language Learning*. Rowley, MA, Newbury House
۱۷. Jessner, U., & Cenoz, J. (۲۰۰۰). Expanding the score: Sociolinguistic, psycholinguistic and education aspects of learning English as a third language in Europe. In J. Cenoz & U. Jessner (Eds.), *English in Europe: The acquisition of a third language* (pp. ۲۶۰-۲۴۸). Clevedon, England: Multilingual Matters.
۱۸. Kavaliauskien, G. (۲۰۰۹). Role of mother tongue in learning English for specific purposes. *ESP world*, ۸۲, (۱)۸
۱۹. Keshmirshakan, M. H. (۲۰۱۹). Acquisition of English Inflectional Phonology by Persian EFL Learners. *Annals of Language and Literature*, ۶۶۵۷, (۲)۳.
۲۰. Kova i, A & Kirinic, V. (۲۰۱۱). To use or not to use: first language in tertiary instruction of English as a foreign language. paper presented at the ۱st international conference on foreign language teaching and applied linguistics, Sarajevo.
۲۱. Latsanyphone, S., & Bouangeune, S. (۲۰۰۹). Using L1 in Teaching Vocabulary to Low English Proficiency Level Students: A Case Study at the National University of Laos. *English Language Teaching*, ۱۹۳۱۸۶, (۳)۲
۲۲. Levine, G. S. (۲۰۰۳). Student and instructor beliefs and attitudes about target language use, first language use, and anxiety: Report of a questionnaire study. *The Modern Language Journal*, ۳۶۴۳۴۳, (۳)۸۷.
۲۳. Littlewood, W. & Yu, B. (۲۰۱۱). First language and target language in the foreign language classroom. *Language Teaching*, ۷۷۶۴, (۱)۴۴. Retrieved from

<http://dx.doi.org/10.1017/S0271154809990310>.

۲۴. Macaro, E. (۱۹۹۷). Target language, collaborative learning and autonomy (Vol. ۵). Multilingual matters.

۲۵. MacDonald, C. (۱۹۹۳). Using the target language. Cheltenham, UK, Mary Glasgow Publications.

۲۶. Nation, P. (۲۰۰۳) Nation, P. (۲۰۰۳). The role of the first language in foreign language learning. Asian EFL Journal, ۸۱, (۲)۵.

۲۷. Schweers, W. Jr. (۱۹۹۹). Using L۱ in the L۲ classroom. English teaching forum, ۹۶, (۲), ۳۷

۲۸. Swain, M., & Lapkin, S. (۲۰۰۰). Taskbased second language learning: The uses of the first language. Language teaching research, ۲۷۴۲۵۱, (۳)۴.

۲۹. Tang, J. (۲۰۰۲). Using L۱ in the English classroom. English Teaching Forum ۴۳۳۶, (۱), ۴۰

۳۰. Timor, T. (۲۰۱۲). Use of the mother tongue in teaching a foreign language. Language Education in Asia, ۱۷۷, (۱)۳

۳۱. Turnbull, M., & Arnett, K. (۲۰۰۲). Teachers' uses of the target and first languages in second and foreign language classroom. Annual Review of Applied Linguistics, ۲۱۸-۲۰۴, ۲۲.

۳۲. Wakilifard, A., Ebadi, S., Zamani, M., & Sadeghi, B. (۲۰۲۰). Investigating demotivating factors in foreign language learners: The case of nonIranian Persian language learners. Cogent Education, ۱۶۹۰۲۳۲, (۱)۷.

۳۳. Vygotsky, L. S. (۱۹۷۸). Mind in society: The development of higher psychological processes. Harvard university press.

۳۴. Yakubu, I., Shakibazadeh, E., & Mohammed, S. (۲۰۱۹). Learning Persian as a second language: The perspectives and challenges of international medical and allied health science students. Asian Journal of Language, Literature and Culture Studies, ۱۲۱.